Vidas DAMINAITIS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, STIKLIŲ G. NR. 3, 1998 M.

1998 m. Vilniuje, Stiklių g. Nr. 3 esančiame pastate, atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Jie vyko naujai įrengiamų rūsių vietose. Ištirtas apie 125 m² plotas. Kultūrinio sluoksnio storis siekė 1,8–3 m. Daugumoje vietų kultūrinis sluoksnis sunaikintas (ypač kieme) ankstesnių pastato rekonstrukcijų metu ir tiesiant įvairias inžinerines komunikacijas. Patalpoje Nr. 1 rastas XVII a. pab. – XVIII a. pr. datuojamų plytų grindų fragmentas su aiškaus gaisro pėdsakais. Patalpoje Nr. 2 atkastas senasis įėjimas į po patalpa buvusį rūsį. Patalpoje Nr. 3 aptikta spėjamos metalo lydymo krosnies liekanų. Kiemo centrinėje dalyje, prie ŠR sienos, rasta medinio statinio liekanų. Statinio viduje ir aplink jį buvo nemažas kiekis XV–XIX a. datuojamų radinių. XIX a. pab. šioje vietoje buvo įrengtas mūrinis sandėliukas ir tualetas. Tualetas medinio pastato ŠV dalyje, atrodo, buvo įrengtas ir medinio pastato funkcionavimo laikotarpiu. Patalpoje Nr. 3 rasta daug XVI–XVII a. datuojamų plokštinių ir puodyninių koklių fragmentų. Dalį koklių pavyko restauruoti. Archeologinių tyrinėjimų metu surinkti 225 radiniai. Ši materialinė medžiaga leidžia geriau pažinti XV–XVIII a. miestiečių buitį, kultūrą. Archeologiniai tyrinėjimai leido geriau suprasti pastato statybos raidą. Dabartinė planinė pastato struktūra manoma susidarė XVII a. pab. arba XVIII a. pr. Pastatas Stiklių g. Nr. 3 neatsiejamas nuo šalimais buvusios Prisikėlimo cerkvės, kuri galėjo būti pastatyta XVI a. pr. ir funkcionavo iki XVIII a. pab., kol buvo pertvarkyta į triaukštį gyvenamąjį pastatą.

Vidas DAMINAITIS

Investigations in Vilnius, Stiklių street, house No 3, in 1998

In the place of new established basements, the area of 125 m² was explored and the disturbed cultural layer of 1,8-3 m was found. Remains of a wooden building and a metal melting furnace (?) and also finds of the 15th -18th centuries were found.

Jonas GENYS

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI ŠVĖKŠNOJE 1998 M.

1998 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu moksliniai tyrinėjimo darbai buvo vykdyti apie 510 m ilgio tranšėjose, kurios kastos V, R ir Š Švėkšnos miestelio Turgaus aikštės pusėje, toliau nuo Š aikštės kampo tęsėsi V kryptimi per miestelio daržus, ūkinius kiemus.

Kultūrinio sluoksnio storis, matuojant nuo aikštės grindinio paviršiaus, siekia nuo 0,3 iki 1,8 m (ūkinėse duobėse) storio. Didelėje tranšėjų dalyje kultūrinio sluoksnio nėra, jis sunaikintas vykdant aikštės įrengimo, paviršiaus niveliavimo darbus. Intensyviausias kultūrinis sluoksnis buvo R ir V (tranšėjos Nr. 1, 2) Turgaus aikštės pusėse. Kultūrinis sluoksnis datuojamas XVII–XX a.

Anksčiausias – XVII–XVIII a. pr. datuojamas sluoksnis daugiausia išliko tik į įžemį įkastose ūkinėse duobėse. Tokių duobių aptikta visose tranšėjose, t. y. prie visų Turgaus aikštės kraštinių. Jose gausu buitinės, architektūrinės keramikos, stiklo dirbinių ir kitokių radinių, degėsių. Ūkinių duobių skersmuo įvairus – nuo 0,45 m iki 2,8 m, gylis nuo 0,22 m iki 1 m. Jos rodo, kad tuomet dabartinės Turgaus aikštės pakraščiai buvo užstatyti.

Ankstyviausiam tyrinėtos teritorijos užstatymo laikotarpiui skirtos ir 3 statinių (tiksliau nesunaikintų pusrūsių) liekanos.

1. Tranšėjos Nr. 1 atkarpoje Nr. 5 užfiksuotas į įžemį įkastas pastato pusrūsis. Pusrūsio sienelės išdėtos iš lauko akmenų, grindys taip pat grįstos akmenimis. Jos pasiektos 1,1–1,2 m. gylyje nuo dabartinio aikštės grindinio paviršiaus. Ant pusrūsio grindinio aptiktas didelis kiekis puodyninių koklių su stačiakampėmis ir rozetės formos angomis, perdegusio molio, ištižusių, prastai išdegtų didelio formato plytų fragmentų, stambių degėsių. Pusrūsio plotis, matuojant nuo vidinio sienelių krašto, apie 4,3 m. Akmenys jo sienelėse sudėti tik viena eile, kai kur tarp jų yra jungiamosios medžiagos – molio.

2. Tranšėjos Nr. 2 atkarpoje Nr. 9 užfiksuota 3,9 m skersmens ir 0,3 m gylio plokščiadugnė duobė su intensyviu juodos žemės ir degėsių sluoksniu, molio aslos pėdsakai, leidžiantys manyti, kad tai pastato vieta. Šioje vietoje aptikta ir perdegusio molio gabalų, puodyninių koklių fragmentų. Rastų